

FATIHA SÛRESİ 1.BÖLÜM

الْعَالَمِينَ رَبِّ لِلَّهِ الْحَمْدُ
وَأَصْحَابِهِ إِلَهٍ عَلَى وَ مُحَمَّدٍ رَسُولِنَا عَلَى وَالسَّلَامُ وَالصَّلَاةُ
اتَّبَاعِهِ
أَجْمَعِينَ
الْحَكِيمِ الْعَلِيمِ أَنْتَ إِنَّكَ عَلَّمْتَنَا مَا إِلَّا لَنَا عِلْمَ لَا سُبْحَانَكَ
الْكَرِيمِ الْجَوَادُ أَنْتَ إِنَّكَ فَهَّمْتَنَا مَا إِلَّا لَنَا فَهْمَ لَا سُبْحَانَكَ
أَمْرِي يَسِّرْ لِي وَ صَدْرِي لِي اشْرَحْ رَبِّ
قَوْلِي يَفْقَهُوا لِسَانِي مِنْ عُقْدَةٍ وَاحِلٍ
بِالْعِبَادِ بَصِيرُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ إِلَى أَمْرِي وَأَفْوُضُ

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam Resûlümüz Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem), onun ailesinin, ashabının ve onlara güzellekle tabi olanların üzerine olsun.

Ya Rabbi! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Senin bize öğrettiğinin dışında ilmimiz yoktur. Şüphesiz Sen her şeyi en iyi bilen her işi hikmetli olansın.

Ya Rabbi! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Senin bize gerçeği anlattığının dışında bizim anlama imkânımız yoktur. Şüphesiz Sen çok cömertsin ve çok ikram sahibisin.

Ey Rabbim! Göğsümü ferah eyle, işimi kolaylaştır. Dilimin bağıny çöz de sözümü anlasınlar.

Ben işimi Allah'a bırakıyorum. Şüphesiz Allah kullarını görendir.

Euzubillahimineşşeytanirracim. Bismillahirrahmanirrahîm. Allahümmesalli âlâ seyyidina Muhammed. Rabbişrahlisadri ve yessirli emri vahlulukdetem mil lisani yefgahu kavli. Hasbinallah veni'mel vekil. Bismillah. Elhamdülillah. Vesselatuesselamu âlâResûlullah.

Öğrendiklerimizin kalplerimize sinmesini ve onlarla amel etmemizi Rabbimden diliyorum. İnşallah bunu bize hayırla, afiyetle iki dünya için de nasip eder.

Kur'ân'ı Kerim'de sureler, indirildiği yerler ve konu bakımından Mekkî ile Medenî sureler olmak üzere iki gruba ayrılır. Bir kısmı Mekke Dönemi'nde bir kısmı da Medine Dönemi'nde inmiştir. Peygamberimiz aleyhisselatu vesselam Mekke'de yaşamaktaydı. Bu sebeple peygamberliğin ilk yılları Mekke'de geçmiştir. Sonradan Mekke'den çıkarıldıkları için hicret etmek zorunda kalmışlardır. Mekke Dönemi'nde Müslümanlar genel olarak çok güçsüz durumdaydı. Güçsüzlük içerik olarak değildi, ilk olarak kölelerin ve birtakım zayıf insanların İslam'a girmesinden dolayıydı. Yani İslam'ı tercih eden makam sahibi, kuvvetli birileri neredeyse yoktu.

Medine Dönemi'nde ise İslam yıllar geçtikçe daha da hâkim olmaya başlamıştı. Manen de maddi olarak da artık İslamiyet kuvvetli olduğundan bazı insanlar yalnızca statü elde etmek amacıyla Müslüman oluyorlardı. Kur'ân bunları münafık diye adlandırır. Mekke Dönemi'nde inen sureler, gerçekten iman etmiş ve Allah'tan korkan insanlarla muhatap olan surelerdir. Medine Dönemi'ndeki sureler de ise iman inşası devam ederken münafıklara karşı daha sert uyarılar görülür.

Allah on yıl boyunca kullarının kalbinde yalnızca imanı yerleştirmeye çalışmıştır. Mesela; örtü Mekke Dönemi'nde farz olmamıştır. Mekkî ayetler daha çok itikat ile alakalıyken Medenî ayetler ise amelle ilgili konuların daha yoğun olduğu ayetlerdendir. Rabbimiz kalplerde imanı Mekke Dönemi'nde yerleştirip Medine Dönemi'nde: *"Şimdi örtüneceksiniz. Şimdi içki içmeyeceksiniz. Şimdi hayatınızı değiştireceksiniz."* gibi emirlerde bulunmuştur.

Biz toplum olarak iman etmiş ailelerde doğup büyüyoruz. Bu nedenle direkt olarak: *"Şimdi namaz kıılıyorsunuz, şimdi içki içmiyorsunuz, şimdi örtünüyorsunuz!"* emirlerine muhatap oluyoruz. Ama bizde yerleşmiş bir iman yok. Neden namaz kıldığımızı, neden içki içmememiz gerektiğini, neden örtünmemiz gerektiğini

bilmiyoruz. Dolayısıyla bizde şöyle bir Allah tahayyülü ortaya çıkıyor: “Bana sürekli emirler veren birisi. Ama hiçbir şeyin sebebini bilmiyorum.” Böyle bir İslam algısında emirleri yerine getirmek çok zordur. Çünkü insan sevmediği ve tanımadığı bir otorite tarafından yönetilmek istemez. Burada bir bağlantı zayıflığımız olduğu için amellerimizde de zayıflıklar var. Hayatımızda İslam’ın istedikleri yok.

Mekke Dönemi’ndeki sureler bu yüzden bizim için çok önemli. Her insanın da bir Mekke ve Medine Dönemi olduğuna inanıyorum. İnsan önce kalbinde imanı yerleştirir. Ondan sonra öğrendiklerini uygulaması çok daha kolaylaşır. Belirtmek istediğim husus şu ki; örtünmek de içki içmemek de bir erkekle keyfi bir muhabbete girmemek de bizim üzerimize farzdır. Bir yükümlülüktür. Bunları yapmakta zorlanma sebebimiz; imanımızın tam manasıyla yerleşmemiş olmasındandır. Çünkü biz Allah’la, emirlerle, farzlarla tanıştık. Ama bize bunları emreden Allah’ın tam olarak nasıl bir Allah olduğuyla ilgili hiçbir fikrimiz yok. Örneğin; Allah’ın 99 tane ismi olduğunu biliyoruz. Çocukken ezberleriz hatta. Ama bunların ne anlama geldiğini bilmeyiz. O yüzden de sadece emirleri uygulamak aşırı derecede sıkıcı, rahatsız edici, insanı bunaltıcı bir fikir olur. Aslında korkunç ve sıkıcı bulduğumuz bize uygulatılmaya çalışılan yaptırımlardır. Bizi zorlayan ise o noktadaki cehaletimizdir. Yoksa iman kalbimize yerleştikten sonra değil zorlanmak, emirleri yerine getirmek bize yalnız huzur verir.

Fatiha’ya geçmeden önce besmeleden bahsetmek istiyorum. Çünkü Kur’ân’ı Kerim’i anlayacaksak, Kur’ân da besmele ile başlıyorsa besmeleyi öğrenmemiz gerekir. Kur’ân’la ilgili bir ders dinleyeceğimiz zaman kendimize şunu söyleyelim: “Şimdi daha önce hiç duymamışsın gibi dinle. Çünkü bildiğini düşünmek enaniyet ve kibirdendir. Ve eğer sen bildiğini düşünürsen hiçbir şey öğrenmeyeceksin. Sana hiçbir faydası olmayacak. Şimdi bütün bildiklerini kenara bırak ve de ki: Şu an ben besmeleyle ilgili ilk kez bir şeyler duyuyorum.”

Başlayalım. *Bismillahirrahmanirrahîm. بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ* *Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.* Kitaba bununla başlarız, işlere bununla başlarız. Genelde besmeleyi söyledikten sonra bir eyleme başlayacağımız çok aşikârdır. Allah’ın adıyla dediğimizde Allah’ın yardımını talep etmiş oluyoruz kendisinden. Rahman ve Rahîm oluşuna da sığınıyoruz. Yani bütün merhametin, sevginin kaynağı oluşuna.

Şöyle bir parantez açmamız lazım kendimize; Allah bizim şu kalemi alırken de okula kayıt olurken de elbisemizi giyinirken de bir konuşmaya başlarken de yani her türlü

eylemimizde *Bismillah* dememizi istiyor. Eğer bir şeyi içerken *Bismillah* diyemiyorsak o şeyi içmemeliyiz. Eğer bir şeyi giyerken *Bismillah* diyemiyorsak onu giymemeliyiz. Neyi giyerken *Bismillah* diyemeyiz? Misal vermemiz gerekirse insan bikini giyerken çok da besmele çekmek istemeyebilir. Tabii ki yine *Bismillah* diyebiliriz. Şöyle ki bir ses gelse, bir ışık görünse, Allah bize seslense: “*Ey kulum! Ne giyiyorsun, ne yapıyorsun şimdi?*” dese onu giyemeyebiliriz veya tam olarak içtiğimiz şeyi içemeyebiliriz. Ama biz duymadığımız ve görmediğimiz için uzakta bir Allah var bizim kafamızda. Dolayısıyla Allah’ı unuttuğumuz için bir şeyleri yapabiliyoruz. Allah da o yüzden diyor ki:

“*Her işinizin başında besmele çekin. Yani beni hatırlayın. Çünkü aklınızdan bir şeyi geçirirken, ağzınızdan bir kelime çıkarken, bir şey giyerken, yerken, bütün sahnelerinizde hep sizinle birlikteyim.*” O yüzden neyi yapıyorsak besmeleyle yapmamız gerekir. Örneğin; dizi izleyeceğiz. Televizyonu besmeleyle açıyoruz. Ama neredeyse pornografi izliyoruz, öyle bir sahne var dizide. Bunu besmele çekerek seyredebilir miyiz? Seyredemeyiz değil mi? *Bismillah* bize öğretiyor ki: “*İzlememelisin.*”

Neyi yapıp yapamayacağımızı bazen karıştırabiliyoruz ya aslında çok güzel püf noktalar var: “Besmeleyle başlayamayacağımız hiçbir şeyi yapmamamız gerekiyor.” Çünkü anlıyoruz ki günah olan şeye besmele ile başlanmaz. *Bismillah* demeyi alışkanlık hâline getirmeliyiz ki Allah’ın sürekli bizimle olduğu ve yaptığımız her şeyin melekler tarafından kayıt altına alındığı hatırımızdan çıkmasın.

Eğer bütün işlerin başında besmele çekmeyi âdet hâline getirebilirsek Allah’ın yardımını da üzerimizde tutmuş oluruz. Kur’ân’ı Kerim’e başlarken besmele çekeriz. Ama günlük hayatta da her işimize besmele ile başlamalıyız. Çünkü besmele bizi esasen günahlardan uzaklaştıracak olan çok büyük bir koruyucudur, kalkandır.

Besmele çekmeyi alışkanlık hâline getirmek için niyetlenelim. Bu hafta ilk ödevimiz olsun. Her işte besmele çekmeye gayret edelim. Bir yere not alabilirsiniz. “Bu hafta her işte besmele çekmeye niyet edeceğim.” *Bismillahirrahmanirrahîm* diyelim. Uzun geliyorsa *Bismillah* da diyebiliriz. Her işimizde besmele çekersek bu bize pek çok sevap da kazandırır. Mesela; Instagram’da gezinirken, birini stolklarken, dedikoduya başlarken, kıyafet satın alırken, bir şeyler yiyip içerken... Her ne yapıyorsak hepsinde besmele çekmeye gayret edelim. Çekemediklerimizi bırakmaya çalışalım. Bırakamıyorsa eğer en azından uygun olmayan bir şey yaptığımızı fark etmiş oluruz. Bu çok önemli. Çünkü insan kötü ve yanlış bir şeyi uzun süre yaptığında bu onun kafasında normalleşmeye başlar. Bir süre sonra o kötü bir şey değilmiş gibi hissiyata kapılır. Bir günah bize kötü değilmiş gibi geliyorsa onu düzeltme fırsatımız artık

kalmaz. Dolayısıyla yanlış yapıyor olsak bile onun yanlış olduğunu kendimize hatırlatmamız lazım. O zaman tövbe etme şansımızın da olduğunu farkına varırız. Biz tövbeyi de aklımızdan çıkardığımızda imanla ölme şansımız olmaz Maazallah. O zaman da sonuçlar kötü olur. Besmeleyle ilgili böyle bir detay verdikten sonra gelelim Fatiha Suresi'ne.

Fatiha Suresi Mekke Dönemi'nde inmiştir. Yani Mekki'dir. Bütün olarak vahyedilen ilk suredir. Bazı sureler olaylar ve yaşanan hadiseler sebebiyle parça parça inmiştir. Mesela; Alak Suresi Peygamberimize vahyedilen yani Allah'ın Peygamberimiz ile konuştuğu ilk suredir. Önce Alak Suresi'nin ilk beş ayeti iniyor. Belirli bir zaman geçtikten sonra tekrar inen ayetlerle sure tamamlanıyor.

Ama Allah Fatiha Suresi'ni ilk ayetten son ayete tek seferde indirmiştir. Fatiha Suresi'nin böyle bir özelliği vardır. Fatiha Suresi " **ElhamdülillâhiRabbil âlemin** " ile başlıyor." **Hamd,alemlerin Rabii olan Allah'a mahsustur**"demektir. Burada önce hamd kelimesinden bahsetmemiz gerekiyor.

Hamd, övgü ve şükürün aynı anda söylenmesi demektir. Diyelim ki yolda giderken çok etkileyici bir araba gördük. Deriz ki ne güzel bir araba. O zaman arabayı övmüş oluruz. Patronumuzun zam yaptığını farz edelim ona da teşekkür edebiliriz. Arabayı övdük ama ona teşekkür etmedik. Yolda giderken arabayı beğendiğimiz için arabaya teşekkür etsek bu saçma olur, sadece överiz. Patron maaşı yükseltti ona da teşekkür ederiz. Ama onu ayrıca övmemize gerek yok. Çünkü çalışıyoruz o da emeğimizin karşılığı olarak maaşımızı yükseltti. Bu teşekkür gerektirir ama karşımızdaki insanı övmemizi gerektirmez. Her övgü teşekkür barındırmaz. Aynı şekilde her teşekkür de övgüyü barındırmaz. İkisini aynı anda yapmak zordur.

Halbuki biz **ElhamdülillâhiRabbilâlemin** dediğimizde Allah'a bize verdiği her şey için hem teşekkür etmiş oluruz hem de Allah'ın yarattığı ve karşımıza çıkardığı bütün durumlara karşı O'na övgü sunmuş oluruz. Mesela; bir şeyin olması için çok uğraştık, gerçekleşmesi için küçücük bir adım kalmıştı.Örneğin; bilgisayara dosya yüklüyorduk, çok önemli bir dosya. Tam o saatte yüklenmesi gerekiyordu. Her şeyi olması gerektiği gibi yaptık. Bir ay boyunca dosyayla ilgili çalıştık, gece gündüz uykusuz kaldık. Tam dosyayı yükleyeceğimiz sırada internet bağlantısı gitti, elektrikler kesildi, hiçbir yerden bağlanamadık ve olması gereken saatte dosyayı yükleyemedik. Bu durumda insanın ilk hissiyatı sinir, üzüntü olur değil mi? İşte insanın o durumlarda da *Elhamdülillâh* diyebilmesi gerekir. Çünkü biz *Elhamdülillâh* dediğimizde şunu söylemiş oluruz: "Allah'ım şu ana kadar vermiş olduğun her şey için teşekkür ederim. Şu an böyle bir

aksilik çıktıysa da bana verdiğin bir sürü iyi şey de var, şuraya gelene kadar.” Ve O’nu överiz. “Allah’ım bu işi buraya kadar getirebilmemin sebebi yine Sen’din. Senin bana verdiğin akılla, karşıma çıkardığın imkânla yapabildim.” Burada hem Allah’ı övmüş oluruz hem de O’na teşekkür etmiş oluruz. Aynı zamanda şunu görmeye çalışırız: Acaba burada nasıl bir hikmet var?

Bazen trafikte beklediğimizde, bir insan sabrımızı aşırı derecede zorladığında, canımızı çok fazla sıktığında orada belki de Allah bizim sadece daha tahammüllü, olgun bir insan olmamızı istiyordur ve bunun şu anki yaşantımızla hiç ilgisi olmayabilir. Beş yıl sonra, on yıl sonra doğacak çocuğumuzla olan ilişkimizin daha iyi olması için olabilir. Belki Allah bizde bir cevher görmüştür, o yönümüzü geliştirmek istiyordur ve bizi ufak ufak eğitimlerden geçiriyordur. Ne sebeple olduğunu bilmiyorum. Ama şunu biliyorum ki: “Allah her şeyden haberdar, her şeyi görüyor. Ve bizim her durumda hamd etmemizi istiyor. Biz her *Elhamdülillâh* dediğimizde Allah’ın bize vermiş olduğu her şeye teşekkür ediyoruz ve Allah’ın önümüze sunduğu her şey için O’nu övüyoruz.”

Bir de şöyle bir mesele var. Yolda giderken durup herhangi birisine, teşekkür ederim, demeyiz. Ama biz gün içinde sürekli *Elhamdülillâh* kelimesini kullanırız. Nasılsın? *Elhamdülillâh*. İşler nasıl gidiyor? *Elhamdülillâh*. Doydun mu? *Elhamdülillâh*. Doyunca da *Elhamdülillâh* deriz. Canımız sıkınsa da bazen ters bir şey söylemektense *Elhamdülillâh* deriz. Ama bu *Elhamdülillâh*ı bazen o kadar yarım ağızla söyleyebiliyoruz ki. Birisini yalandan övdüğümüzde ne kadar iğreti olur düşünelim. Bunu bir de Allah’a karşı yapmak var. Mesela birisine soruyoruz. “Nasılsın? Hastaydın toparlayabildin mi?” O da diyor ki: “Başıma gelmeyen kalmadı. Ayaklarım koptu. Dağlardan düştüm, her şey benim başıma geldi. Bıktım artık bu hayattan. *Elhamdülillâh*.”

Bu *Elhamdülillâh* demek değil. Bu *Elhamdülillâh*ı oraya fon olarak koymak. *Elhamdülillâh*, durumumuzla ilgili herhangi bir şikâyetle bulunmamızı gerektirmeyecek bir kelime. Bütün şikâyetleri geçirir üzerimizden. Her hâlimizle sadece gönülden *Elhamdülillâh* deriz. Her hâl üzere Allah’a hamd ederiz.

Resûlullah (sav) hiç hoşlanmadığı bir şey gördüğünde, canını çok sıkan bir durumla karşılaştığında, bazen çok ahlaksız bir şeye denk geldiğinde şöyle söylemiş:

“Elhamdülillâh âlâ külli hâl” حَالٌ كُلٌّ عَلَىٰ لِلَّهِ الْحَمْدُ Her hâl üzere Allah’a hamd olsun.¹

¹ Tirmizî, Deavât: 45; İbni Mâce, Mukaddime: 23.

Resûlullah (sav) bazen o kadar sinirlenirmiş ki Aişe validemiz şöyle anlatıyor: “Yanına yaklaştığımızda teni ateş gibi olurdu.” Bağırıp çağırmadığı için, insanlara karşı kaba birisi olmadığı için kendini sıkmaktan bedeni ateş gibi olurdu.

Bizim kafamızda hiç sinirlenmeyen, her şeye aşırı derecede sevecen yaklaşan bir Peygamber profili var. Ama Peygamberimiz de insandı. Sinirleniyordu, öfkeleniyordu, canı sıkılıyordu, morali bozuluyordu, iştahı kesiliyordu, bazen umutsuzluğa kapılıyordu. Bütün bunları o da yaşıyordu. Biz buhran yaşıyoruz, o da buhran yaşıyordu. Biz bunalıyoruz, O da bunalıyordu. Sadece o etrafındakilere saldırmıyordu, biz ise saldıırıyoruz. Böyle bir fark var.

Peygamberlerimizden Musa aleyhisselam var. Musa’yı (as) Firavun büyötmüştür. Firavun çok kötü, zalim bir adam, bütün bebekleri anne karnındayken öldürüyor. Ama Musa (as) Allah’ın dilemesiyle Firavun ’un sarayında büyüyor. Musa (as) saraydan gidiyor, zaman geçiyor, tekrar geliyor, bazı hadiseler yaşanıyor. Peygamberliğini ilan ediyor Firavuna karşı. Firavun da diyor ki: “Ben sizin Rabbinizim.” Musa (as): “Hayır, sen bizim Rabbimiz değilsin. Ben âlemlerin Rabbi olan Allah’a iman ettim.” **Firavun ayetlerde şunu söylüyor Musa’ya. “Seni biz büyötmedik mi? Sen burada büyömedin mi? Sen benim ekmeğimi yemişken şimdi bana karşı mı geliyorsun?”**

سِنِينَ² (ŞUARA 18) عُمْرِكَ مِنْ فِينَا وَلَبِثْتَ وَلِيداً فِينَا نُرَبِّكَ أَلَمْ قَالَ

diye geçmiş günleri hatırlatıyor ve yaptıklarına karşılık teşekkür bekliyor. Musa (as) da diyor ki: “Bana yaptıkların için teşekkür ederim. Ama seni övebileceğim bir durum yok. Sen benim Rabbim değilsin.” Yani bazen çok şahsiyetsiz, karakersiz, kötü birisi bize iyi bir davranışta bulunabilir. Ona sadece teşekkür edebiliriz. İyi bir şey yapmış olması, onun iyi biri olduğu anlamına gelmez. Bazen de çok iyi bir insan kötü bir davranışta bulunmuş olabilir. Bu, onun kötü bir insan olduğu anlamına gelmez. Çünkü tek bir davranış üzerinden karakter analizi yapamayız.

Fatiha Suresi üç kısımdan oluşuyor: övme, talep, talebe cevap. Sure Allah'a övgü ile başlıyor.

ElhamdülillâhiRabbil âlemin. الْعَالَمِينَ رَبِّ لِلَّهِ الْحَمْدُ

Burada hem Allah’ı övmüş oluyoruz hem de O’na teşekkür etmiş oluyoruz. Diyoruz ki: “Rabbim benim başıma ne geldiyse hepsi için teşekkür ederim. Hepsi mutlaka bana bir şey öğretmek içindi. Asla Senin niyetinden benim bir şüphem yok. Allah’ım bana

sunmuş olduğun, bu dünyada görmüş olduğum her şey kesinlikle övgüye değer. Sen her şeyi harika bir şekilde yaratmışsın.”

Fatiha Suresi'nin Kur'ân'ın başına yerleştirilmesini istemiş Rabbimiz. Kitabın başında bize kendisini tanıtarak başlamış oluyor.

ElhamdülillâhiRabbil âlemin.Errahmanirrahîm.

الْعَالَمِينَ رَبِّ إِلَهٍ الْحَمْدُ الرَّحِيمِ الرَّحْمَنِ

Rahman ve Rahîm'i çıkardığımızda orada âlemlerin Rabbi kelimesi kalıyor. Rab de Allah'ın esmalarından birisi. Yani Allah'ın kendini tanıttığı ilk esma, Rab. Hâlak diyebilirdi. Yaratıcı olarak Alak Suresi'nde geçiyor. Mâlik yani bütün mülkün sahibi benim diyebilirdi. Veya es-Semî ya da el-Basîr diyebilirdi. Sizi her an görüyorum, duyuyorum, ayağınızı denk alın diyebilirdi. Bütün bunların hiçbirisini söylemedi. Dedi ki: **“Ben âlemlerin Rabbi olan Allah'ım.”**

En başta Rab esmasını anlamamız gerekiyor. Rabbin ne olduğuna kısaca değinelim. Önce sahip demek sonra malik demek. Diyelim ki bir bitkiye sahibiz. Buna istersek bakarız, istemezsek bakmayız. Yani insan bir şeye sahip olduğunda onunla her zaman ilgilenmez. Belki bir bahçeye sahibiz ama hiç gidip bakmıyoruz, ilgilenmiyoruz.

Diyelim ki biz malikiz. Yani o mülk tamamen bize ait oldu, ondan sorumlu olduk. O zaman gidip onunla ilgilenmemiz gerekiyor. Bir koyunumuz olsun. Koyunumuzla gidip ilgilenmek zorundayız. Ona malikiz, ilgilenmezsek aç kalır, gerektiği gibi süt veremez. Bize süt verdiği için koyuna teşekkür etmeyiz. Bana süt veriyorsun teşekkürler koyunum, demeyiz. Çiçeğimize gidip hediye vermeyiz.

Rab yani sahip ve malik olan Allah hepsini birden sunuyor bize. Allah sahip ve malik olduğunda, insanla hem ilgilenir hem onun ihtiyaçlarını giderir hem de ona hediyeler verir. Mesela; nefes alma, yemek yeme, barınma, düşünme gibi ihtiyaçlarımızı ve hayattaki bütün ihtiyaçlarımızı giderir. İhtiyacımıza göre karşımıza insanlar çıkarır. Önümüze çeşitli yollar çıkarır. Kalbimize duygular koyar. Bazen çok zor bir dönemden geçeriz sonra Allah bizi ummadığımız bir şeyle karşılaştırır. Ya da çok istediğimiz bir şey gerçekleşir. O an gerçekten Allah'ın bizimle ilgilendiğini hissederiz. Deriz ki: “Evet, gerçekten Allah var.” Bazen unutmuş gibi hissederiz, hâlbuki unutan biziz, O bizi unutmaz, Allah hep ordadır zaten. Biz Allah'ın verdiği nimetlerle onu unutturken hiçbir şey vermediğini düşünsük bile O bize nefes vermeye devam eder. Hâlâ nefes

alabiliyorsak eğer tövbe etmek için fırsatımız var demektir. Hâlâ cennete gitmek için bir şeyler yapabiliriz, iyi bir ölüm anı için vaktimiz var.

Nefes almak demek; Allah'ın bize çok kıymet verdiğini, bizden ümit kesmediğini gösteriyor. Süremiz dolduğunda, herhangi bir şeyi yapmayacak olduğumuza kesin karar verdiğinde nefesimiz tükenmiş olacak. Buradayız ve Allah bizimle ilgileniyor. Nefes almaya devam ediyoruz. Çünkü Allah bizden umutlu.

Mesela; şu an burada bulunuyor olmamız çok büyük bir nasip. Ben büyük birisi olduğum için değil, en büyük kitaptan bahsettiğimiz için nasipliyiz. Şu an dizi izliyor olabilirdik, malayani bir iş yapıyor olabilirdik ama buradayız. Bu, Allah'ın bize: *"Kelimelerimi duymanızı istedim. Girdiğiniz bütün günahlara rağmen, o gizli kapaklı yaptığınız tüm işlere rağmen benim kelimelerimi duymanızı istedim. Çünkü size kıymet veriyorum."* deme şeklindedir. Bu, çok şerefli bir şey. Allah bizi çok seviyor, bizimle ilgilendiğini gösteriyor, bir hediye sunduğunu gösteriyor.

Rabbin bir özelliği de şudur: Rab, efendi demektir. Otoritedir, sınırları çizendir. Allah diyor ki: *"Ben sizin Rabbinizim."* Biz kul olduğumuz için bize görevler vermesi gerekiyor. Örneğin; kölelik zamanlarında yaşadığımızı düşünelim. Bizi birisi köle olarak satın aldı, götürdü. Dedi ki: "Ben senin efendinim, sen de kölesin." Sonra da çekip gitti. Birisinin efendinim dedikten sonra bize emirler vermesi lazım ki ne yapacağımızı bilelim. Biz ne yapacağımızı bilmiyoruz. Allah bize: *"Ben sizin Rabbinizim"* dedikten sonra eğer yapmamız gerekenleri söylemeseydi kullarını başı boş bırakmış olurdu. Bomboş bir hayat yaşamış olurduk. Elimizi, kolumuzu nasıl kullanacağımızı bilmiyor olurduk. Diyor ki:

"ElhamdülillâhiRabbil âlemin. Errahmânirrahîm".

العَالَمِينَ رَبِّ لِلَّهِ الْحَمْدُ الرَّحِيمِ الرَّحْمَنِ

Rabbimiz en merhametli olduğunu söylüyor bu ayet-i kerimede. Hayatta varlığına sevindiğimiz her şeyi bize Allah verdi. Çocuğumuzu, güzelliğimizi, ailemizi, işimizi neyimiz varsa hepsini Allah verdi. Yani hem sahip hem malik hem bize hediyeler veriyor ve biz bunların hiçbirisini kesinlikle hak etmiyoruz. Ama O vermeye devam ediyor. Allah'ın merhametini, şefkatini, bu kadar yakından ilgilendiğini gördüğümde kendimi çok özel hissettim. Ve dedim ki: "Aslında kimsenin benimle ilgilenmesine gerek yok. Yani benimle ilgilenen o kadar büyük bir varlık var ki. Dişim ağrıdığına, canım sıkıldığına, kalbimden kötü bir şey geçtiğinde, üzüldüğümde beni duyuyor. Her

an sohbet edebileceğim bir dostum var. Hiçbir dosta ihtiyacım yok. Karnım acıksa annemden evvel Allah benim karnımın acıktığını biliyor. Yani bu; çok özel, tuhaf, güzel bir his. O bizim Rabbimiz, vekilimiz, velimiz, çok merhametli, çok şefkatli.”

Bir hayvanımız ya da çocuğumuz olsa onun büyüme süreçlerini gördüğümüzde ona merhametimiz o kadar büyür ki. Emeğimiz var çünkü. Allah bizi ruhlar âleminde yarattı, annemizin karnına koydu, orada aşama aşama yarattı, dünyaya geldik, doğumumuz gerçekleşti, sonra büyüdük, bütün bu safhaya kadar bizi getirtti, bizim bütün büyüme serüvenimizi gördü. Gözünün önünde bebeğini büyüten bir anne, bebeğinin canının yanmasını ister mi? Kalbimizde hayvanlara, bitkilere, insanlara karşı bir merhamet var. Kalbimizdeki merhameti, sevgiyi Allah yarattı. Bizi seven insanları da, onların kalbindeki sevgiyi de yaratan Allah'tır. Bize bahşedilen bütün güzelliklerin kaynağı Rabbimizdir.Yaptığımız tüm küstahlıklara rağmen, doğru düzgün yapamadığımız kulluğumuza rağmen bize nefes vermeye, sevdiğimiz şeyleri, canımızın istediklerini vermeye devam eden O'dur.Her şeye rağmen çokça ikram eden, çokça merhamet edendir.

“Mâlikiyevmiddin” الدِّينِ يَوْمَ مَالِكِ

O; din gününün, hesap gününün, kıyametin maliki, sahibidir.

Malik demek; bir şeye tümüyle hâkim olmak, sahip olmak, onun bütün mülkiyetini elinde bulundurmak demek. Yani onunla ilgili bütün söz sahibi olan kişi. Örneğin; bir okulun maliki okulun müdürüdür. Okuldaki bütün kuralları o koyar, sınırları o çizer, istediğini kovar, istediğini içeri alır, malik odur çünkü. Malik istediği gibi yönetebilen ve oradaki kaynaklığı da sağlayan, söz sahibi olan kişidir.

Malik, mülk kelimesi ile ilişkilidir. Dünyada bütün insanların belli bir mülkü, malik olduğu belirli alanlar vardır. Ama aslında insan mülk sahibi olsa da gerçekten malik olamaz. Çünkü malik olan Allah'tır. Çünkü bütün mülkler Allah'ındır. Biz de Allah'ın ait kullarıyız. Paramız olsa ne olacak? O para bizim değil ki. Paranın bizim olmadığını hatırlarsak elimizden gittiğinde üzülmeyiz. Paranın bizim olmadığını unutmazsak elimize geçtiğinde sevinmeyiz. Çünkü biz sahip ya da malik değil yalnızca emanetçiyiz. Din gününden kasıt, hem kıyamet gününün yani hesap gününün hem de bu dünyada yaşadığımız günlerin sahibidir. Biz bu ayet-i kerimeyi her söylediğimizde şunu kabul etmiş oluruz; Allah'ın her iki dünyanın da sahibi olduğunu.

Şimdi biz buna iman ediyorsak Müslümanız, iman etmiyorsak ayeti inkâr etmiş olduğumuzdan kâfir oluruz. Biz din gününün, hesap gününün, kıyamet gününün sahibi

olduğuna inanıyorsak dŸnyadaki gŸnlerimizde nasıl bir sahibimiz yokmuş gibi davranabiliriz? Madem o gŸnŸn geleceğine iman ediyoruz o halde o gŸn iin hazırlık yapmadan gŸn geirmemeliyiz. Hazırlıklı olmalıyız.

Ölmediğimiz her an aslında bizim iin bir mucize. ŸnkŸ biz buraya ölmek iin geldik. Her an ölebiliriz. ÖlŸm anında yapmak istemeyeceğimiz hibir şeyi yapmamamız lazım. ŸnkŸ ok rezil bir şey izlerken ölebiliriz. Haram bir işle meşgulken, ierken, tam birisinin dedikodusunu yapıyorken, birinin kalbini kırmaya alışırken ölebiliriz. O yŸzden iyi şeyler yapmamız gerekir ki onlardan birini yaparken ölebilelim.

ŸnkŸ biliyoruz ki din gŸnŸ dediğimiz gŸnde karşımıza dŸnyada yaptığımız her şey ıkacak. Kehf Suresi'nde diyor:

“O gŸn hayretle sorarlar: Bu nasıl bir kitaptır ki bŸyŸk kŸŸk demeden her şey yazılmış.”

أَحْصِيهَا إِلَّا كَبِيرَةً وَلَا صَغِيرَةً يُغَادِرُ لَا الْكِتَابِ هَذَا مَالٍ وَبَلَّتْنَا يَا

Unuttuğumuz iyiliklerimiz, amellerimiz muhakkak vardır. Belki bir kediye su vermişizdir, belki yoldan bir taş kaldırmışızdır. Allah diyor ki: *“Hibirisini unutmadım. Bir toz zerresi kadar kime ne iyilik yaptıysanız hepsini kaydettim. Kat kat sevap yazdım.”*

يَرَهُ حَيْرًا ذَرَّةً مِثْقَالَ يَعْْمَلُ فَمَنْ Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu (karşılığını) görŸr. ⁴

يَرَهُ شَرًّا ذَرَّةً مِثْقَالَ يَعْْمَلُ وَمَنْ Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu (karşılığını) görŸr. ⁵

Yine birine bir şey demişizdir, bir gŸnah işlemişizdir, kimse görmemiştir, kapalı kapılar ardındadır. Allah diyor ki: *“Onların da hepsi yazıldı. Melekler tarafından kayıt altına alındı.”* O yazılanlar kıyamet gŸnünde birer kitaba dŸnŸřtŸrŸlecek sonra denilecek ki: *“Kitabını oku! Sen kendine yetersin.”* Allah ben sizden hesap soracağım, demiyor. Zaten biroğuyla muhatap bile olmayacak. İsrâ Suresi 14. ayet-i kerimede:

“şimdi oku kitabını! Hesap görŸcŸ olarak sen kendine yetersin.”

³ 18/ Kehf Suresi, 49

⁴ 99/ Zilzal Suresi, 7

⁵ 99/ Zilzal Suresi, 8

6 حَسْبِيَ عَلَيْكَ الْيَوْمَ بِنَفْسِكَ كَفَى كِتَابَكَ إِقْرَأْ

Bizim o din gününe vardığımızda dinimizi yaşayıp gitmiş olmamız gerekiyor ki din gününde karşılaştığımız şey bizi azaba sürüklemesin. Cennet, cehennem kimin? Allah'ın. Gitmediğin cennetin Allah'ın olduğuna inanıyorsun. Görmediğin cehennem Allah'ın olduğuna inanıyorsun. Dünya Allah'ın değil mi? Sen buraya at koşturmak için gelmedin ki burası da Allah'ın. Çenelerimizden çıkanlar, gözlerimizin gördükleri, kulaklarımızın işittikleri, yaptığımız ve yapmadığımız her şeyden sorumluyuz. Allah bizi yarattıysa eğer mutlaka çok iyi yapabileceğimiz bir şey var. Allah bize mutlaka bir konuda yetenek verdi ki yaratıldık. Hiçbir şey boşu boşuna yaratılmamıştır. Bu bir kalbe dokunmak olabilir, ailemize çok iyi hizmet etmek olabilir, başarılı bir işte çalışmak, çocuklarla yahut hayvanlarla ilgili bir şey olabilir, eşinle ilişkin çok iyi olabilir. Mutlaka en az bir alanda çok iyi, çok yetenekli bir insan olarak yaratmıştır Rabbimiz bizi. Allah bize onları süs olsun diye vermedi, dünyada kullan diye verdi. Allah'a ulaşmamız için bir vasita olarak onun yolunda kullanmamız için verdi. Bu bilinçle hareket etmeliyiz. Kıyamet Allah'ın ise dünya da Allah'ın. Ölüm Allah'ın ise hayat da Allah'ın. Buna göre yaşamalıyız bu hayatı.

Fatiha'nın hemen karşısında bir sure vardır Kur'an'ı Kerim'de. "Elif, lâm, mim. Zâlikelkitâbu lâ reybefih huden lilmuttakiyn."

7 اَلَمْ لِّلْمُتَّقِينَ هُدًى فِيهِ رَيْبٌ لَا الْكِتَابُ ذَلِكْ

İşte bu kitap, muttakiler için yol göstericidir.

Fatiha Suresi'nde ise:

اَلْمُسْتَقِيمَ الصِّرَاطِ اِهْدِنَا "İhdinessırâtelmüstakîm."

Allah'ım! Beni sıratı müstakime, dosdoğru yola ilet.

diye yalvarıyoruz Rabbimize. Hangi yoldan gideceğimizi bilmiyoruz. Allah cevabı bize karşı surede veriyor. "Elif, lâm, mim. Zâlikelkitâbu lâ reybefih." **İşte bu kitap, muttakiler için yol göstericidir.** Dedi ki: "Eğer gerçekten yol göstermemi istiyorsanız size bu kitap boyunca yol göstereceğim. Kur'an'ı öğrenmeniz, Kur'an'a göre yaşamanız gerekiyor. Başka bir yolunuz yok." diyor bize. Ama biz tam tersi istikamete göre hareket ediyoruz. Oysaki rehber belli: Kur'an ve sünnet.

⁶ 17/ İsra Suresi, 14

⁷ 2/ Bakara Suresi, 1-2

Bizi sırât-ı müstakîme, doğru yola ilet. Burada bize sırât-ı müstakîmin nasıl olduğunu söyleyecek. Şöyle bir parantez açmamız gerekiyor. Fatiha'da biz talep ederiz sırât-ı müstakîmi. Sırât-ı müstakîm; dünya ile cennet arasındaki en kısa yoldur, dosdoğru yoldur. Biz dünyadan cennete gitmek istiyorsak eğer bizim doğru yolumuz sırât-ı müstakîmdir. Biz Fatiha'da Allah'tan cennete gidebilecek en kısa yolu yani sırât-ı müstakîmi isteriz. Allah'ım bizi dosdoğru bir yola koy, hiç sapmadan, hemen cennete varabilelim.

Biz her namazda Allah'tan aslında hidayeti, cennet yolunu, ona varmayı talep ediyoruz. Her namazda Allah'ı överek ve Allah'a teşekkürle başlıyoruz. Neden Allah'a teşekkürle ve onu överek başlıyoruz? Eğer ki birisinden bir şey talep edecekseniz, bir şey isteyecekseniz önce ona güzel şeyler söylemek daha mantıklıdır. Hele de çok rütbeli, makam sahibi, çok kıymetli birisinden büyük bir şey isteyecekseniz, şuna benzer şeyler söyleriz: "Mutlaka yaptığınız işler çok kıymetli, çok beğenerek takip ediyoruz sizi, çok güzel işler yapıyorsunuz, biz de bundan istifade etmek istiyoruz. Sizden küçük bir istirhamımız var. Biliyoruz aslında bu büyük bir istek ama sizin için küçük bir istek. Bunu ancak siz gerçekleştirebilirsiniz." Bu şekilde karşımızdaki insanı hem övmüş hem de ona teşekkür etmiş oluruz. Biz de Allah'ı önce övüp ona teşekkürler sunarak başlıyoruz. Çünkü akabinde sırât-ı müstakîmi, yani cenneti isteyeceğiz. Dünyada da ahirette de mutlu olacağımız yolu talep edeceğiz.

"ElhamdülillâhiRabbil âlemin. Errahmanirrahîm."

الْعَالَمِينَ رَبِّ لِلَّهِ الْحَمْدُ الرَّحِيمِ الرَّحْمَنِ

En merhametli olan, bütün sevginin, merhametin kaynağı olan Rabbim, Sana hamd ederiz. Bütün övgüler, güzellikler Sanadır.

Çünkü güzelliğin sahibi Sensin, her şeyi yaratan Sensin. Sana çok teşekkür ediyoruz, bütün ahmaklıklarımıza rağmen yine de bize *Elhamdülillah* demeyi nasip ettiğin için. Senin niyetinden şüphe etmiyoruz. Bizi sevmediğini düşünmüyoruz. Çünkü biliyoruz ki sevmek demek, sevdiğinin her istediğini yapmak demek değildir. Anneler çocuklarını çok seviyorlar değil mi? On kilo şeker verebilir mi bir anne çocuğuna? Böyle bir şey mümkün mü? Öğretmenler öğrencilerini sevmiyor mu? Çok sevdikleri için hiç sınav yapmasınlar, olur mu böyle bir şey? Sevgi; sınır ister, ölçü ister. Çocuk sobayı çok seviyor diye elini sobaya yapıştırmasına izin vermek bizi iyi bir anne yapmaz.

Allah bizi o kadar çok seviyor ki belaları istesek de bize bela vermiyor. Çünkü kendimizi düşünmediğimiz kadar Allah bizi düşünüyor. Şunu hatırımızdan çıkarmamız gerekiyor: "Allah bize bir zorluk çıkardığında Allah'ın bundan kârı ne olabilir? Biz kimiz ki Allah bize zorluk çıkardığında bundan zevk almış olsun?"

Âlemler onun, dünyalar, cennet ve cehennem, fotoğraflarını gördüğün, “Neler var? İnsanlar ne hayatlar yaşıyor.” dediğin bütün varlık, mülk onun, gözün kaldığı ne varsa onun, en şerefli insanlar da onun. Yani O’na kulluk yapanlar var, sürekli ibadet edenler var. Allah’ın hiçbir şeye, hiç kimseye ihtiyacı yok.

Buraya kadar olan kısmı toparlarsak:

“ElhamdülillâhiRabbil âlemin.” الْعَالَمِينَ رَبِّ لِلَّهِ الْحَمْدُ

Âlemlerin Rabbi olan Allah’a hamd olsun.

Ona hem hamd ederiz hem verdiği her şey için teşekkür ederiz. Her şey için derken; canımızı okuyan, belimizi büken, bizi gecelerce ağlatan, bize on kilo verdirten, iştahımızı kaçıran her şey için Allah’a teşekkür ederiz. Mutlaka Allah’ın bir bildiği vardır. Hiçbir şüphemiz yok. “Allah’ım! Bütün övgüler Sana’dır. Bütün güzelliklerin sahibi Sensin. Kendimizde, insanlarda sevebileceğimiz her şeyin sahibi Sensin. Çok güzelsin. Kuşlar çok güzel, çiçekler, elimiz, yüzümüz çok güzel. Hepsinin güzel olmasını sağlayan Sensin. Bütün övgüler Sanadır.”

“Errahmânirrahîm” الرَّحِيمِ الرَّحْمَنِ

Rahmetin, merhametin, sevginin kaynağı Sensin.

Bizi çok seviyorsun. Sevdiğin için yarattın, kalbimize sevgiyi Sen koydun. Sevdiğimiz her şeyi bizim için yarattın. Mesela; kahveyi sütlü seviyoruz diyelim. Kahveyi yaratmış, sütü de yaratmış. Kirazı yaratmış, ekşi severiz diye vişneyi de yaratmış. Sarının kırk tonunu yaratmış. Bizim hoşumuza gidecek diye turuncuyu da yaratmış. Tek renk yaratabilirdi. Ve bütün hâllerimize rağmen bize nefes vermeye devam ediyor. Çünkü bizi hep affetmek istiyor. Çok affedici. Onun affediciliğini şuradan hatırlayabiliriz; Bazen birilerini canımıza okusa da affetmek isteriz. Bunu anne ile çocuk ilişkisinden de anlayabiliriz. Çocuk evde vazoyu kırar, yapmadığı şey kalmaz, anne kızar, sonra gider, “Oy güzel yavrum, annesinin kuzusu, gönlümün meyvesi” deyip sever, okşar. Buradaki merhameti kıyas edelim. Bütün bu sevgilerin on milyon, yüz milyon katını Allah bize karşı hissediyor. Bizi ne kadar sevdiğini hissedebiliyor muyuz?

Şunu aklımızdan çıkarmamalıyız ki: “Bu kadar şerefli bir sevgiyle seviliyorken bizim aslında kimsenin sevgisine ihtiyacımız yok. Çünkü bizi Allah sevmiş ki yaratmış. Baki olanın sevgisinin yanında fani olanın sevgisi çok da mühim değil.”

“Mâlikiyevmiddin.” الدَّيْنِ يَوْمَ مَالِكِ

Rabbimiz din gününün malikidir. Bizden hesap soracak olandır.

Madem din gününün var olduğuna inanıyoruz, yokmuş gibi yaşamamalıyız. Herkesin kıyameti kendi ölümüdür. Ölüm sahnemizi bir kefeye koyalım. Çok üzüldüğümüz şeyler olabilir, yolunda gitmeyen birçok şey olabilir, kalbimizi kıran şeyler olabilir. Böyle durumlarda ölümü getirelim aklımıza. O üzüntümüzü bir kefeye koyalım. Diğer tarafa da ölüm sahnemizi koyalım. Diyelim ki kendimize ölüm anında yani "Melek senin canını alırken şu yaşadığın şey senin için önemli olacak mı? Hayır." Tamam, o zaman geçebiliriz. Çünkü ölüm anında önemli olmayacak. Bunu kendimize hatırlatmaya çalışalım. Ama bunu hatırlayabilmemiz için yaşarken Allah'ın arzu ettiği gibi bir yaşantı sürdürmeye gayret etmemiz gerekir. Yüzde yüz başarabiliriz, demiyorum. Ama gayret etmemiz lazım. Allah bizden günahsız olmamızı değil, gayret etmemizi bekliyor.

Allahummesalli âlâseyyidina Muhammed. Estağfirullah estağfirullah, estağfirullah. Bismillah. Elhamdülillah. Vesselatuveslamu âlâ Resûlullah. El Fatiha. Âlâ Resûluna salavat.